

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Eerste zondag in de veertigdagentijd

Genesis 9, 8-15 • Psalm 25 • Eerste Brief van Petrus 3, 18-22 • Marcus 1, 12-15

Delen of vasten? Delen en vasten

VROEGER spraken we over de vastentijd, vandaag over veertigdagentijd. Veertig symboliseert een tijd van verlangen en van verdieping van ons verlangen. Van de oppervlakte naar de diepte, van de dagelijkse zorgen naar de kern van het leven. Klassiek heeft de veertigdagentijd drie dimensies: delen, vasten en bidden. Het gaat over 'het groot onderhoud' van onze diepste relaties: met medemensen, tegenover onszelf en met God.

In de voorbije decennia kwam het aspect van broederlijk (en zusterlijk) delen sterk op de voorgrond. Dit jaar vraagt Broederlijk Delen onze aandacht voor de armsten in India, met twee vrouwen als sleutelfiguren: Tilak en zuster Jeanne Devos. Delen is heel belangrijk, maar het kan zijn wortels niet missen: de relatie met God (bidden, zie volgende zondag) en een vernieuwde basishouding in ons eigen leven. Een nieuwe visie, waardoor delen en bidden mogelijk worden. Dat is vasten.

Vasten is dus niet hetzelfde als delen. Ik vast niet om het uitgespaarde aan iemand anders te geven. Dat kan natuurlijk wel, maar het is niet de kern van het vasten. Vasten heeft een betekenis op zichzelf.

Vasten is niet 'in' vandaag. In een samenleving beheerst door de vraag: Waartoe dient iets, is vasten 'nutteloos'. En aan vasten hangt ook nog een geurtje van 'offertjes brengen'. Nochtans is de verbinding met offer heel wezenlijk bij het vasten. Kain en Abel zijn het oudste voorbeeld. Kain brengt afval ten offer en de rook slaat in zijn gezicht. Abel offert het beste van zijn oogst en de rook stijgt omhoog. Dat voorbeeld brengt ons op het spoor van de eerste dimensie van vasten: iets wat goed is en ons dierbaar apart zetten, niet direct consumeren.

Het geeft niet of het duur of goedkoop is. Wel of het me dierbaar is. We betreden zo een andere wereld. Niet de kwantiteit of de prijs zijn belangrijk, wel de relatie tussen het offer en mezelf. Dat verschil merken we ook als we een geschenk krijgen. Zijn het bloemen uit de shop in de hall van het ziekenhuis, snel meegenomen? Of zocht de bezoeker naar iets dierbaars (los van de geldelijke waarde ervan) en legde hij of zij iets van zichzelf erin?

Tweede dimensie van het vasten: als ik afstand neem van iets dierbaars, zal ik een leegte voelen. Honger of zin en verlangen. We scheppen dan een woestijntje in ons leven, want dat is het wat Jezus ook deed in zijn veertig-tijd: afstand nemen tegenover voedsel, macht en succes. Zo ontstaat een relatie tussen mij en het geofferde: ik verlang. Daarom is die leegte niet leeg. In de leegte word ik me opnieuw bewust van de volle waarde van datgene waarvan ik afzie. Honger is de beste saus. De vanzelfsprekendheid van het consumeren wordt doorbroken. Het geschenkkarakter komt naar voren. Hier verdwijnt de idee van 'ik heb er toch voor gewerkt' of 'ik heb het verdiend' en wordt vervangen door 'ik heb ervoor kunnen werken. Anderen kunnen dat niet. Ik heb mijn werkkraacht gekregen.' Zo komt de 'gegevenheid' van de dingen op de voorgrond. De kwaliteit van de dingen wordt steeds hoger.

Derde dimensie: niet alleen dit ding is mij geschonken, maar alles is geschenk. Zelfs het feit dat ik leef. Nog leef. Weer leef. Dit verdiepingsproces gaat gepaard met een relativering. Relativeren is in relatie zetten. „Er is zo weinig nodig om gelukkig te zijn. Ik kan bijna alles missen, als ik jou maar heb, mijn liefste, mijn man, mijn vrouw, mijn kind, mijn ouders, mijn vriend... Door afstand te nemen van dingen, ontdek ik plotseling weer: Als ik jou niet had...” Of: „Ik ben je dankbaar voor dit geschenkje. Er steekt iets van jou in.” Dit geschenk is symbool geworden. Het is jouw vriendschap.

En ooit kom je dan bij de vierde dimensie terecht. Het verlangen verdiept nog dieper: „Ook jij bent mij gegeven door de Grote Gever.” Het woord 'toeval' wordt te klein. En door de vriendschap heen, gaan mijn verlangen en mijn diepste honger naar de Gever: „Jij alleen kunt mijn diepste honger stillen, mijn hunkeren naar Geborgenheid en Liefde.”

In de kleine woestijn, geschapen door het vasten, krijg ik alle dingen en mensen terug, maar verrijkt en verdiept en verbonden. Vanzelfsprekendheid wordt verwondering en dankbaarheid. We kunnen nu gerust aan tafel gaan en broederlijk (en zusterlijk) delen. Of datgene wat ons nu nog veel dieper dierbaar geworden is, weggeven. We geven dan niet iets, maar iemand, onszelf. En zijdelings geven we Iemand: Gods nabijheid.

Maar die weg is lang. Die uitzuivering duurt. Wel veertig lang.

KRIS DEPOORTERE

EERSTE ZONDAG IN DE VEERTIGDAGENTIJD

1 maart 2009

Eerste lezing *Genesis 9, 8-15*

Dit zei God tot Noach en zijn kinderen:

„Nu ga Ik mijn verbond aan met u en met uw nageslacht en met alle levende wezens die bij u zijn, met de vogels en de viervoetige dieren, met alle dieren van de aarde die bij u zijn, met al wat uit de ark is gekomen, al het gedierte van de aarde. Ik ga met u een verbond aan dat nooit meer enig levend wezen door het water van de vloed zal worden uitgeroeid en dat er zich nooit meer een vloed zal voordoen om de aarde te verwoesten.”

En God zei:

„Dit is het teken van het Verbond dat Ik instel tussen Mij en u en alle levende wezens die bij u zijn, voor alle geslachten. Ik zet mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen Mij en de aarde. Wanneer Ik op de aarde de wolken samepak en de boog in de wolken zichtbaar wordt, dan zal Ik denken aan het verbond tussen Mij en u en alle levende wezens; alles wat leven heeft. De wateren zullen nooit meer zwellen tot een vloed om al wat leeft te verdelgen.”

Tweede lezing *Eerste Brief van Petrus 3, 18-22*

Dierbaren,

Christus is eens en voor al gestorven voor de zonden – de Rechtvaardige voor de onrechtvaardigen – om ons tot God te brengen. Gedood naar het vlees werd Hij ten leven gewekt naar de geest. Zo ging Hij heen en predikte voor de geesten in de kerker, die eertijds, in de dagen dat Noach de ark bouwde, weerspanning waren geweest, terwijl God in zijn lankmoedigheid geduld oefende. In de ark bleven slechts enkelen, niet meer dan acht personen, behouden te midden van het water.

Dit was een voorafbeelding van het doopwater waardoor gij nu gered wordt. De doop beoogt niet de verwijdering van lichamelijke onreinheid maar de verbintenis met God van een goed geweten, krachtens de opstanding van Jezus Christus die, ten hemel gevaren, zetelt aan Gods rechterhand, nadat engelen en machten en krachten aan Hem onderworpen zijn.

Evangelie *Marcus 1, 12-15*

In die tijd dreef de Geest Jezus naar de woestijn. Veertig dagen bracht Hij in de woestijn door, terwijl Hij door de satan op de proef werd gesteld. Hij verbleef bij de wilde dieren en de engelen bewezen Hem hun diensten.

Nadat Johannes was gevangen genomen, ging Jezus naar Galilea en verkondigde Gods Blijde Boodschap. Hij zei: „De tijd is vervuld en het Rijk Gods is nabij; bekeert u en gelooft in de Blijde Boodschap.”